

PROBLEMY ROLNICTWA INDII

Opracowane na podstawie przemówienia ministra wyżywienia i rolnictwa A. P. Dżain oraz artykułu ministra nawodnienia i energetyki G. L. Nandy

Od kwietnia 1956 r. obowiązuje w Indiach nowy plan pięcioletni. Plan ten jest śmiaalej zakreślony niż pierwszy, a to ze względu na siłę i stabilność, jaką uzyskała ekonomika Indii w rezultacie realizacji pierwszego planu.

Postęp w dziedzinie rolnictwa był głównym elementem rozwoju gospodarczego w okresie pierwszego planu (1951—1955) i przygotował grunt pod szybszy postęp w przyszłości. Celem pierwszego planu było podniesienie gospodarki rolnej, co w większości wypadków zostało osiągnięte. Produkcja zbóż chlebowych wzrosła z 50,0 mln ton w 1950/1951 r. do 65,8 mln ton w 1954/1955 r. przekraczając plan na 1955/1956 r. mniej więcej o 4,2 mln ton. Polepszenie sytuacji w zakresie zbóż chlebowych umożliwiło rządowi całkowite zniesienie zarządzeń kontrolnych. Import żywności zmniejszył się z 4,7 mln ton w 1950/1951 do 0,77 mln ton w 1955 r. Niewielkie ilości, jakie są sprowadzane, służą przede wszystkim do tworzenia rezerw, a nie do doraźnej konsumpcji. Wobec polepszenia sytuacji żywnościowej można było nawet zezwolić na ograniczony eksport ryżu, kukurydzy i niektórych roślin strączkowych. Znaczne polepszenie w produkcji nie ograniczało się do samych zbóż chlebowych; sytuacja w zakresie roślin przemysłowych była również zadowalająca. Zbiory bawełny wzrosły z 2,9 mln bel w 1950/1951 do 4,3 mln bel w 1954/1955 r., a tym samym przekroczyły już plan na 1955/1956 r. Podobnie rzecz ma się w dziedzinie nasion oleistych, których produkcja w 1954/1955 r. przekroczyła plan o 0,4 mln ton. Produkcja cukru osiągnęła w 1954/1955 r. prawie 1,6 mln ton, co było ilością najwyższą kiedykolwiek notowaną. Rolnictwo Indii w znacznej mierze skorzystało z wpro-

wadzenia urządzeń do nawadniania, w ciągu pierwszego okresu urzeczywistniania planu. Należy podkreślić szczególnie akcję wiercenia studni rurowych; roboty z tym związane uważane są za największy na świecie program budowy państwowych studni tego rodzaju. Pod koniec pierwszego planu spodziewane jest wykończenie prawie 5 600 studni rurowych, podczas gdy w planie przewidywano budowę około 4 000 takich studni. Do końca 1955/1956 korzystać ma z tych ostatnich — według oceny — około 0,8 mln akrów.

Znaczny postęp osiągnięto również w zakresie uprawy nowych, dotychczas nie wykorzystywanych terenów przez centralne i stanowe organizacje traktorowe. Między rokiem 1950/1951 a 1954/1955 organizacje te zagospodarowały bez mała 1 mln akrów ziem nowych wobec 1,1 mln akrów przewidzianych na cały okres pierwszego planu. Państwowe organizacje traktorowe do 1955 r. wzięły pod uprawę około 1,3 mln akrów wobec 2,28 mln — przewidzianych w planie. W toku kampanii zmierzającej do zwiększenia uprawy zbóż chlebowych i innych podstawowych roślin — kampanii, która przewidziana była w pierwszym planie — zdobyto pewne doświadczenia techniczne, które dostępne są teraz dla rolnika na większą skalę. W wyniku rządowej akcji propagowania nawozów sztucznych zwiększyło się zużycie siarczanu amonu z 270 000 ton w 1950 r. do około 600 000 ton w 1955 r. W ilościach większych niż dawniej stosowane są inne nawozy sztuczne (szczególnie superfosfat, mączka kostna, wyłoki nasion oleistych) oraz nawozy zielone i kompost.

Niemniej ważne jest wprowadzenie i spopularyzowanie japońskiej metody

uprawy ryżu, którą eksperymentalnie zastosowano w 1953/1954 r., a w całym kraju zorganizowano na podstawach naukowych w ciągu 1954/1955 r. Tego rodzaju uprawą objęto w 1954/1955 r. około 1,32 mln akrów. Dodatkowe ilości ryżu otrzymane wskutek zastosowania tej metody wyniosły przeciętnie 15,8 maund * z akra.

Na wielkie znaczenie lasów oraz konserwacji gleby dla gospodarki narodowej zwrócono uwagę również w pierwszym planie. Centralny urząd konserwacji gleby, założony w grudniu 1953 r., ma za zadanie organizować i koordynować badania w dziedzinie konserwacji gleby. Ma on dopomagać władzom stanowym w opracowywaniu i wprowadzaniu w życie projektów konserwacji gleby oraz w szkoleniu personelu technicznego.

Zwrócono również uwagę na rozwój rybołówstwa, szczególnie ze względu na znaczenie ryb w wyżywieniu ludności. Program rozwoju rybołówstwa morskiego uzyskał cenne poparcie w postaci układu o współpracy technicznej między Indiami a USA, co pozwoliło na

wprowadzenie nowego sprzętu i personelu.

W omawianym okresie nastąpił poważny rozwój służby upowszechniania racjonalnej gospodarki. Służba ta objęła $\frac{1}{5}$ ogólnej liczby wsi w Indiach oraz 68,5 mln ludności. Do końca 1956 r., jak należy się spodziewać, $\frac{1}{4}$ kraju objęta zostanie działalnością tej służby. Służba upowszechniania racjonalnej gospodarki przekazuje wyniki badań rolnikom, którzy w ten sposób wprowadzani są stale w dziedzinę ulepszonych metod rolniczych.

Na zakończenie minister Dżain powiedział: „Oto niektóre ważniejsze zjawiska rozwoju w dziedzinie rolnictwa w okresie realizacji pierwszego planu. Ogólnie biorąc dają one obraz stałego postępu w gospodarce rolnej. Rozwój produkcji rolnej w stosunku do celów wyznaczonych w pierwszym planie znacznie wzmocnił rolnicze podstawy naszej gospodarki. Położył on fundamenty znacznie rozleglejszego programu rozwoju, nie tylko w rolnictwie, ale i w innych sektorach“.

Niektóre problemy elektryfikacji i nawodnienia

Ze względu na fakt, że 70% ludności Indii żyje na wsi, elektryfikacja wsi ma dla tego kraju znaczenie ogólnonarodowe. Spośród blisko 560 tys. wiosek zaledwie 6 500 wsi otrzymuje dziś prąd elektryczny. Problem elektryfikacji wsi polega przede wszystkim na możliwości sfinansowania tego przedsięwzięcia. Ze względu na stosunkowo wielkie wydatki, jakich wymaga elektryfikacja wsi, konieczna jest tu wydatna pomoc finansowa państwa. Mimo tych trudności w drugim planie pięcioletnim (1956—1961) planuje się elektryfikację dalszych 10 tys. wsi.

W roku 1951 z 325 mln ha powierzchni uprawnej Indii faktycznie uprawianej było tylko około 40%. Nawodnionej ziemi było około 20 mln ha, przy czym wykorzystano mniej niż 8% zasobów wodnych Indii. W takiej sytuacji oczywiście niemożliwe było całkowite pokrycie niedoboru żywności i zaspokojenie potrzeb przemysłowych. Zgodnie z długofalowym planem rozwoju przewiduje się w ciągu najbliższych 15 lat podwojenie obszaru ziem nawadnianych. Celowi temu służyć będzie 229 urządzeń wodno-melioracyjnych

zaprojektowanych przez pierwszy plan (1951—1955). Kosztować to będzie 531 mln funtów szterlingów (6 903 mln rupii lub 1 380 mln dolarów). Urządzenia te pozwolą na nawodnienie dalszych 9 mln ha. Ponieważ wielkie obiekty wodnomelioracyjne w całości zostaną oddane do użytku dopiero w drugim planie, ilość ziemi nawodnionej za pomocą wielkich urządzeń irygacyjnych zwiększy się w pierwszym planie tylko o około 3 mln ha. Ponadto areał nawodniony zwiększy się o 4 mln ha przy pomocy średnich urządzeń, zwiększając ogólną liczbę ziem nawodnionych do 28 mln ha. Stanowi to wzrost o 33% w porównaniu z ziemiami nawodnionymi w 1951 r. Stosunek ziem nawodnionych do powierzchni siewnej w kraju zwiększy się do 22%.

Chociaż kraj praktycznie rozwiązał swój problem żywnościowy w okresie pierwszego planu pięcioletniego, to jednak w okresie drugiego planu i następnych planów pięcioletnich nadal kontynuowany będzie nacisk na zwiększenie ilości ziemi nawadnianej w celu zaopatrzenia w żywność stale wzrastającą ludność kraju oraz w celu podniesienia stopy życiowej ludności. Oblicza

*) maund = 37,82 kg

się, że dla zapewnienia dziennego spożycia żywności każdemu dorosłemu człowiekowi na poziomie 18,2 uncji dziennie (około 515 g) konieczne jest zwiększenie produkcji żywności w końcu drugiego planu (tj. w r. 1960—1961) do wysokości 10 mln ton. Zadania drugiego planu w dziedzinie nawadniania zmierzają do realizacji tego celu. Plan obejmuje budowę około 200 większych urządzeń nawadniających, która kosztować będzie około 307 mln funtów (3 991 mln rupii lub 798 mln dolarów), z tego 40% wydatkowanych zostanie w ciągu realizacji drugiego planu. Wydatki w okresie drugiego planu (r. 1956—1961) na większe urządzenia nawadniające, których budowa została rozpoczęta w okresie pierwszego planu, oraz na nowe urządzenia nawadniające, których budowa rozpocznie się w okresie drugiego planu — wynosić będą około 285 mln funtów (3 705 mln rupii lub 745 mln dolarów).

Potencjał irygacyjny nowych wielkich urządzeń wodno-melioracyjnych drugiego planu wynosić będzie 5,8 mln ha; z tego 1,2 mln ha zostanie nawodnionych w okresie drugiego planu, a reszta w trzecim i następnych planach. Około 1961 r. areał ziem nawodnionych przez wielkie urządzenia, systemy wodno-melioracyjne, których budowa zo-

stała rozpoczęta w okresie pierwszego planu, osiągnie liczbę 4,8 mln ha. Wraz z 3,6 mln ha, które zostaną nawodnione przez mniejsze urządzenia nawadniające, ogólny areał ziem nawodnionych w kraju wyniesie 32 mln ha, tj. około 74% więcej od areału ziem nawodnionych na początku pierwszego planu pięcioletniego. Stosunek ilości ziemi nawodnionej do powierzchni siewnej zwiększy się z 22% w końcu pierwszego planu do 28% w końcu drugiego planu. Ocenia się, że w wyniku zakończenia budowy wszystkich urządzeń wodno-melioracyjnych w pierwszym i drugim planie nawodnionych zostanie w pełni 42,4 mln ha ziemi. Oznacza to wzrost procentu ziem nawodnionych do 34%.

Oczekuje się, że w trzecim i następnych planach pięcioletnich nawodnionych zostanie 156 mln ha; w tym 52 mln ha ziemi uprawnej.

Rozwój nawadniania w Indiach rozpatrywany w dwóch planach daleko wyprzedza rozwój w tej dziedzinie z poprzedzającego okresu stu lat. Konieczny będzie wielki wysiłek, jeżeli w krótkim czasie ma być osiągnięty maksymalny potencjał nawadniania w celu zapewnienia wyższego poziomu życia wielomilionowej ludności Indii.

Opracowała Anna Szemberg